

Aan: Leden van de Tweede Kamercommissie SZW
cie.szw@tweedekamer.nl

Utrecht, 23 augustus 2024

Geachte Kamerleden,

De kinderopvang is een dynamische sector, de ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op. Het kabinet heeft in de zomer een wetsvoorstel ter consultatie voorgelegd, waarin geregeld wordt dat het maximale uurtarief voor de kinderopvangtoeslag eenmalig in 2026 niet geïndexeerd wordt, één van de voornemens uit het hoofdlijnenakkoord. Dat doet het wetsvoorstel door een derde lid aan artikel 1.9 van de Wet kinderopvang toe te voegen.

Als sectorpartijen hebben we eerder dit jaar de handen ineengeslagen en Ons Kinderopvangakkoord geschreven, waarin we pleiten voor de toegankelijkheid van kinderopvang voor alle kinderen; het akkoord sturen we als bijlage bij deze brief mee. Ons akkoord wijst ook op het belang van betaalbaarheid van de kinderopvang. En daarvoor vragen we in deze brief uw aandacht.

Niet indexeren

Het hoofdlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB indexeert de maximum uurprijs voor de kinderopvangtoeslag in 2026 eenmalig niet. Dat is een uitermate slecht idee. Dat blijkt ook uit de — maar liefst — 209 reacties op de internetconsultatie. De gemene deler in al deze reacties is de zorg voor de toegankelijkheid van de kinderopvang voor alle ouders en met name voor de laagste inkomens. Onze zorg betreft zowel dagopvang, peuteropvang, voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang en gastouderopvang.

Het kabinet herkent deze bezwaren zelf ook. Zo blijkt uit onder meer deze citaten uit de concept Memorie van Toelichting (MvT): “Door het niet-indexeren van de maximum uurprijzen zullen de netto-kosten van kinderopvang voor veel ouders stijgen. (..) De verwachting is daarom dat het niet-indexeren voor de meeste ouders zal leiden tot hogere netto-opvangkosten. Daarmee neemt de (financiële) toegankelijkheid van kinderopvang af. (..) Voor lage inkomens kan de betaalbaarheid van de kinderopvang juist dalen, mede vanwege voorliggend wetsvoorstel.”

In 2024 is de maximum uurprijs voor de kinderopvangtoeslag in 2024 – op verzoek van de Tweede Kamer - extra verhoogd met als doel de maximumprijzen beter te laten aansluiten bij de tarieven die ouders betalen. Die aansluiting is van groot belang voor ouders, zij betalen immers de kosten van kinderopvang boven het maximale uurtarief volledig zelf. De reparatie van 2024 wordt met deze bezuiniging direct weer tenietgedaan. Een groot deel van de kinderopvangorganisaties zal in 2026 genoodzaakt zijn tarieven te rekenen die boven het maximum uurtarief uitkomen.

Kinderopvangorganisaties moeten immers wél indexeren om de gestegen kosten te dekken (zoals personeel, huisvesting, energie etc.) en niet in te leveren op kwaliteit. Dat is nadelig voor de koopkracht van alle ouders en vooral zeer nadelig voor de laagste inkomens. Terwijl we weten dat juist voor kinderen in kwetsbare posities, van wie de ouders gemiddeld vaker aan de onderkant van de inkomenstabel zitten, kinderopvang van grote waarde is voor hun ontwikkeling. Per saldo wordt met deze bezuinigingsmaatregel de kansenongelijkheid dus verder vergroot en dat leidt op de lange termijn juist tot hogere kosten voor het bestrijden van achterstanden van kinderen en gezinnen. Bovendien heeft het een negatieve impact op de toch al uitzonderlijk krappe arbeidsmarkt wanneer ouders hierdoor besluiten minder te gaan werken. En ook dat kost de maatschappij geld.

Het is tevens niet helder wat het gevolg is van het niet-indexeren van de maximum uurprijs in 2026 voor de financiële toegankelijkheid van de voorschoolse educatie. Wat betekent dit voor de uitgaven van gemeenten of van het ministerie van OCW? Gemeenten werken heel hard aan het bereiken van alle doelgroepkinderen: dat is namelijk voor de ontwikkeling van deze kinderen van groot belang. Gemeenten willen niet dat ouders van deze kinderen met hoge kosten te maken krijgen, waardoor ze niet deelnemen aan voorschoolse educatie. Gemeenten zullen ouders of kinderopvangorganisaties, die voorschoolse educatie bieden, mogelijk willen compenseren. Het niet-indexeren voor 2026 kan dus gevolgen hebben voor gemeentelijke budgetten en dat in gemeentelijk 'ravijnjaar' 2026, tenzij het ministerie van OCW bijdraagt aan de extra kosten.

Oproep

Het argument dat de (financiële) toegankelijkheid voor veel huishoudens sterk zal toenemen omdat het kabinet voornemens is het stelsel aan te passen door voor alle (werkende) ouders 96% van de kosten voor kinderopvang te vergoeden, snijdt voor 2026 geen hout. Ouders hebben daar in 2026 nog niets aan. De stelselwijziging zal immers niet eerder dan 2027 ingaan. Bovendien zal, om recht te doen aan de belofte aan kiezers van bijna gratis kinderopvang, de stelselwijziging alleen werken als de hoogte van het maximum uurprijs (blijvend) passend is voor de kwaliteit die kinderopvang geacht wordt (en wil) leveren met een fatsoenlijk salaris voor onze medewerkers. Het niet-indexeren in 2026 werkt door in de jaren erna.

Wij verzoeken Uw Kamer dringend het niet-indexeren van de maximum uurprijs in 2026 tegen te houden. De sector heeft baat bij stabiel en consistent overheidsbeleid. Ouders moeten kunnen vertrouwen op betaalbare kinderopvang in de buurt die bij hen en hun kind past. Ondernemers moeten kunnen vertrouwen op een voorspelbare overheid die de beloofde continuïteit borgt. De overheid schendt dat vertrouwen door aan de indexatie van de maximum uurprijs te tornen.

Het kabinetsbeleid is erop gericht geleidelijk toe te groeien naar het nieuwe stelsel. Wellicht kan een deel van het budget voor het ingroeipad voor 2026 ingezet worden om indexering van de maximum uurtarieven mogelijk te maken. Gelukkig geeft de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel aan dat dit kan, artikel 1.7 tweede lid van de Wko biedt ruimte om de prijzen alsnog te verhogen. Deze verhoging kan in de loop van 2025 meegenomen worden in de aanpassing van het Besluit Kinderopvangtoeslag.

Wij vragen U het kabinet op te roepen die ruimte te benutten om de betaalbaarheid en de toegankelijkheid van de kinderopvang goed (en continu) te monitoren en zo de plannen voor 2026 (hoogte van de maximum uurprijzen in relatie tot het ingroeipad) in lijn te brengen met de planning van het nieuwe stelsel.

De ouders en de kinderen van Nederland rekenen op u!

Met vriendelijke groet,

Myrte van Gurp, directeur Pedagogisch Professionals in Kinderopvang (PPINK)

Gjalt Jellesma, voorzitter Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (BOiNK)

Natascha van der Post, voorzitter Branche Vereniging Ondernemers Kinderopvang (BVOK)

Karen Strengers, voorzitter Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK)

Gabriëlla Wijnberg, bestuurslid Stichting Nysa

Marjet Winsemius, directeur Stichting Voor Werkende Ouders

Bas van 't Wout, voorzitter Brancheorganisatie Kinderopvang (BK)

